

Lähi­demokratia­jaosto

Aika 27.05.2025 klo 16:00 - 18:00

Paikka Kaupungintalo, kaupungin­hallituksen kokoushuone

Lisätietoja

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
1	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2	Pöytäkirjantarkastajat	4
3	Pitäjäraatien asettaminen 1.6.2025 alkavalle toimikaudelle	5
4	Ehdotus Kuopion kaupungin osallisuusmallista	7

Osallistujat**Läsnä****Nimi**

Kaartinen Tiina
Niiranen Pekka
Grönstrand Eeva
Kantele Kaisa
Linnanmäki Vesa
Janne Hentunen
Kati Vähäsarja
Sirkka-Liisa Piipponen

Tehtävä

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
jäsen
jäsen
jäsen
esittelijä
muu osallistuja
pöytäkirjanpitäjä

1

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Lähidemokratiajaosto 27.05.2025

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

2**Pöytäkirjantarkastajat**

Lähi­demokratiajaosto 27.05.2025

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Pöytäkirja tarkastetaan tekniikan niin mahdollistaessa kokouksen päätyttyä tai viimeistään kokousta seuraavana päivänä. Pöytäkirja lähetetään puheenjohtajalle, pöytäkirjanpitäjälle ja pöytäkirjantarkastajille sähköisesti allekirjoitettavaksi. Pöytäkirja pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa (www.kuopio.fi) kuntalain 140 §:n mukaisesti.

Valitaan pöytäkirjantarkastajat. Vuorossa ovat jäsenet Pekka Niiranen ja Eeva Grönstrand.

Päätös

3**Pitäjäraatien asettaminen 1.6.2025 alkavalle toimikaudelle**

Lähidemokratiajaosto 27.05.2025

4185/00.01.00.00/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

Sirkka-Liisa Piipponen

puh. 044 718 8922

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen

Lähidemokratiajaosto asettaa 1.6.2025 alkaen pitäjäraatien jäsenet, varajäsenet, puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat tehtävänsä pitäjäkokousten tekemien esitysten pohjalta. Pitäjäraatien toimintakauden pituudesta päätetään syksyllä 2025 kaupungin osallisuusmallin uudistuksen yhteydessä.

Päätös**Selostus**

Pitäjäraadit toimivat Kuopiossa alueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamiskeinona. 27.4.2025 valittujen pitäjäraatilaisten toimikausi alkaa 1.6.2025.

[Kuopion kaupungin hallintosäännön 29 §:n](#) mukaan lähidemokratiajaoston asettaa pitäjäraadit Pitäjäkokousten tekemien esitysten pohjalta.

[Pitäjäraatien toimintasäännön 4 §:n](#) mukaan pitäjäraadin jäsenet ja puheenjohtajat valitaan alueella järjestettävässä pitäjäkokouksessa. Pitäjäraadin toimintasäännön mukaan raadissa voi olla 5–10 jäsentä sekä heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä yksi nimetään puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohtajaksi Pitäjäkokouksen tekemän esityksen mukaisesti. Tavoitteena on, että pitäjäraadin kokoonpanossa huomioitaisiin alueellinen edustavuus sekä tasa-arvon toteutuminen ja lisäksi, että raadissa olisi edustus mahdollisimman monesta taustaryhmästä.

Sunnuntaina 27.4.2025 järjestetyissä pitäjäkokouksissa Juankoskella, Karttulassa, Maaningalla, Nilsiässä, Riistavedellä ja Vehmersalmella valittiin pitäjäraateihin varsinaisia jäseniä ja varajäseniä yhteensä 86. Pitäjäraateihin valittiin kolme jäsentä enemmän kuin kaksi vuotta sitten. Valituista 58 prosenttia on ollut aikaisemmin pitäjäraadissa ja 42 prosenttia on ensimmäistä kertaa.

Pitäjäraatien jäsenet ovat eri-ikäisiä alueella pidempään asuneita tai uusia asukkaita ja maahanmuuttajataustaisia kuopiolaisia. Jäsenillä on monipuolista kokemusta ja osaamista sekä erilaisia näkökulmia alueidensa kehittämiseen. Naisia pitäjäraateihin valituista on 63 prosenttia ja miehiä 37 prosenttia.

Pitäjäraatien toimintakauden pituudesta päätetään syksyllä 2025 kaupungin johtamisjärjestelmän ja lähidemokratia- ja osallisuusmallin uudistuksen yhteydessä.

Pitäjäkokouksista tiedotettiin seuraavasti: ilmoitukset paikallislehtien (5 kpl) printtimediassa ja verkossa sekä ViikkoSavossa. Sähköiset mainokset kaupungin maaseutualueiden sähköisillä ilmoitustauluilla. Pitäjäraadeille toimitettiin mainoksia someen ja ilmoitustauluille pitäjäraatien omaan mainontaan ja tiedottamiseen. Mainokset olivat esillä myös kaupungin omilla some - ja verkkosivuilla ja uutiskirjeessä. Medialle lähetettiin 1 tiedote.

Pitäjäraateja on valittu Kuopiossa vuodesta 2017 lähtien.

Pitäjäkokoukset esittävät pitäjäraatien jäseniksi, henkilökohtaisiksi varajäseniksi, puheenjohtajiksi ja varapuheenjohtajiksi liitteessä mainittuja henkilöitä.

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, koska kyseessä on tiedoksi merkittävä asia (KH 21.10.2024, § 293)

Liitteet

4185/2025 Pitäjäraatien jäsenet 1.6.2025

4**Ehdotus Kuopion kaupungin osallisuusmallista**

Lähiidemokratiajaosto 27.05.2025

4286/00.01.02/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

Sirkka-Liisa Piipponen

puh. 044 718 8922

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen

Lähiidemokratiajaosto päättää:

- a. ehdottaa osaltaan Kuopion kaupungin osallisuusmalliksi Meidän Kuopio - osallisuusmallia.
- b. pyytää osallisuusmallista lautakunnilta ja muilta tahoilta lausunnot ja tehdä vaikutusten arvioinnit.
- c. että Meidän Kuopio osallisuusmallista tehdään vaikutusten arvioinnit.

Päätös**Selostus**

Lähiidemokratiajaosto asetti 15.4.2025 kokouksessaan Kuopion kaupungin osallisuusmallin luonnoksen vireille ja varasi vaikuttamismahdollisuudet asukkaille, eri toimijatahoille sekä muille osallisille.

Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin luonnokseen tuli paljon vapaamuotoista palautetta ja jonkin verran uusia ehdotuksia toimenpiteiksi.

Osallisuusmallin valmisteluvaiheessa kuntalaisilla, henkilöstöllä ja eri toimioilla on ollut mahdollisuus vaikuttaa esitykseen seuraavanlaisesti:

- Pitäjäraadeille, asukasyhdistyksille ja keskeisille muille yhdistyksille järjestettiin työpajatyypinen keskustelutilaisuus maanantaina 28.4.2025 klo 17–19 pääkirjaston kokoussalissa (Maaherrankatu 12). Tilaisuudessa keskityttiin aluedemokratiaan ja vapaan kansalaistoiminnan tukemiseen.

Lähidemokratiajaosto27.05.2025

- Kuopion osallisuusmallin valmisteluun pystyi osallistumaan vastaamalla sähköisen lomakkeen kysymyksiin. Kysely oli avoinna 17.4.-8.5.2025.
- Vammaisneuvostolle oli keskustelutilaisuus 28.4.2025 klo 13 alkaen Teamsin välityksellä. Vammaisneuvoston antoi lausuntonsa osallisuusmallista.
- Länsirannan kylien ry:lle oli keskustelutilaisuus 6.5.2025 klo 17 Teamsin välityksellä. Länsirannan kylät ry:n (LYT) toimitti lausunnon.

Lähidemokratiajaosto kokoontui 13.5.2025 työpajaan, jossa käytiin läpi osallisuusmallin luonnokseen saadut palautteet, kannanotot ja lausunnot. Lähidemokratiajaosto päätti antaa lisääikaa osallisuusmallin luonnoksessa ehdotettujen toimenpiteiden jatkovalmisteluun.

Ehdotettava osallisuus- ja vuorovaikutusmalli pitää sisällään:

- a) keinot kaupungin perustoiminnassa tapahtuvaan vuorovaikutteiseen palvelukehittämiseen
- b) tuen vapaaseen kansalaistoimintaan (tilat, avustukset, neuvonta) ja
- c) lähidemokratian.

Seuraavaksi on kuvattu osallisuusmallin luonnokseen saatu keskeinen palaute ja muutokset osallisuusmallin luonnoksesta ehdotukseen.

A) Keinot kaupungin perustoiminnassa tapahtuvaan vuorovaikutteiseen palvelukehittämiseen

Palautteissa ja kannanotoissa arvioitiin, että osallisuus- ja vuorovaikutusmallin luonnoksessa ehdotetut toimenpiteet soveltuvat asetettuun tavoitteeseensa kaupungin perustoiminnan muuttamiseksi osallistavammaksi. Osallisuusmallikyselyn vastaajat arvioivat, että soveltuvimmat toimenpiteet ovat: tuki päätösten ennakko vaikutusten käyttöönoton laajentaminen, perustoiminnan kehittäminen ja sen näkyväksi tekeminen sekä osallisuuden edistämisen kirjaaminen kaikkien palvelualueiden toimintasääntöön. Heikoimmat arviot soveltuvuudesta annettiin hyvien väestösuhteiden foorumille ja kaupunginjohtajan nimeämälle sisäiselle osallisuustyöryhmälle.

Vammaisneuvosto ehdotti Kuopion väestön monimuotoisuuden huomioimista osallisuusmallissa ja vammaisvaikutusten arvioinnin sisällyttämistä kaikkeen päätöksentekoon. Kaupunki tiedostaa erilaisten väestöryhmien tarpeiden tunnistamisen tärkeyden. Kaupungissa toimivat nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto ovat lakisääteisiä vaikuttamistoimielimiä, joiden jäsenten osaamisen hyödyntämistä kaupungin palveluiden suunnittelussa lisätään. Kaupunki kehittää eri väestöryhmien tarpeiden huomioimista kaupungin perustoiminnassa, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien osalta, osana kaupungin henkilöstölle suunnattua koulutusta ja sisäisessä osallisuustyöryhmässä. Kehittämisen kohteena on myös saavutettavat ja esteettömät osallistumisen tavat (erilaiset viestintämuodot, tulkkauspalvelut, esteettömät tilat ja saavutettavat digitaaliset ratkaisut). Tältä osin osallisuustyö on hyvin pitkäjänteistä työtä.

Foorumien sisällöt ja toimintamallit tarkentuvat myöhemmin.

B) Tuen vapaaseen kansalaistoimintaan (tilat, avustukset, neuvonta)

Palautteen antajat arvioivat, että osallisuusmalliluonnoksen ehdotus siitä, että kaupunginvaltuuston päättämästä toimintamäärärahasta (vuonna 2025 yht. 180 000 euroa) suunnataan tulevaisuudessa vahvemmin suoraan yhdistyksille alueiden kehittämiseen (esim. kylä- ja asukas yhdistykset, kaupunginosayhdistykset) yleisavustusten kautta, arvioitiin tukevan nykyistä enemmän vapaata kansalaistoimintaa. Ehdotuksella olisi toteutuessaan positiivisia vaikutuksia asukkaiden mahdollisuuksiin osallistua, vaikuttaa ja harrastaa.

Palautteessa mainittiin, että avustuksen hakemisperusteet puuttuvat. Kuopion kaupungilla on nykyisin yli 10 eri avustusta asukkaiden ja toimijoiden haettavana. Nyt suunnitellulla avustuksella tuettaisiin yhdistysten, yhteisöjen ja asukkaiden toteuttamaa yhteisöllistä toimintaa Kuopiossa. Kerta-avustus olisi tarkoitettu monenlaiseen yhteisöllisyyttä lisäävään, kaikille avoimeen toimintaan koko Kuopion alueella ja se olisi haettavissa läpi vuoden. Tarkemmat kriteerit valmistuvat myöhemmin.

C) Lähidemokratia

Osallisuus- ja vuorovaikutusmallissa ehdotetut dialogit Kuopion keskeisellä kaupunkialueella saivat runsaasti kannatusta. Aiheet nousisivat ilmiöistä ja asukkaiden hyvinvoinnin tilasta. Palautteissa kannatettiin maaseuturaadeille ehdotettuja tehtäviä. Pitäjäraati-nimen säilymistä toivotaan. Lähidemokratiajaosto kannattaa nimen vaihtamista osoituksena toiminnan laajenemisesta. Maaseuturaatien tehtäviin sisältyy lisäksi jonkin tasoisen toimintasuunnitelma ja -talousarvion laadinta.

Osallisuus- ja vuorovaikutusmallissa ehdotettuun maaseuturaatien aluejakoon tuli eniten muutosehdotuksia seuraaviin alueisiin: läntinen maaseutu, eteläinen maaseutu, Karttula, Riistavesi, Vehmersalmi. Osallisuusmallin luonnosta muutettiin maaseuturaatien osalta siten, että aluejaossa korostetaan kylien toiminnallista yhteistyötä. Riistavesi ja Vehmersalmi muodostavat omat maaseuturaatinsa siten, että itäinen maaseutualue sisältyy ko. pitäjäraatialueisiin. Maaseuturaateja on kahdeksan: Etelä-Kuopio, Juankoski, Karttula, Länsi-Kuopio, Maaninka, Nilsä, Riistavesi, Vehmersalmi. Itäinen maaseutualue sisältyy Riistaveden ja Vehmersalmen alueisiin.

Maaseuturaatien toimintaan osoitetaan vuosittain määräraha, joka on kaikille maaseuturaadeille saaman suuruinen. Maaseuturaadeille suunnatusta toimintamäärärahasta (vuonna 2025 yht. 180 000 €) suunnataan jatkossa vahvemmin suoraan yhdistyksille alueiden kehittämiseen (esim. kylä- ja asukas yhdistykset) yleisavustusten kautta. Lisäksi talkooraha ja tuotantotuki on haettavissa alueen kehittämiseen ja toimintaan. Kaupunginvaltuuston

Lähidemokratiajaosto27.05.2025

hyväksymästä toimintamäärärahasta esitetään maaseuturaatien rahoitukseksi esimerkiksi 85 prosenttia ja Meidän Kuopio –yhteisö- ja tuotantotukiin sekä yleisavustuksiin 15 prosenttia.

Vaikutusten arvioinnit ja lausuntopyynnöt

Meidän Kuopio -osallisuusmallin ehdotuksesta tehdään tavanomaista tarkemmat vaikutusten arvioinnit (maaseutuvaikutukset, lapsivaikutukset, päätösten vaikutusten ennakoarviointi) ja pyydetään lausunnot Kuopion kaupungin lautakunnilta ja muilta tahoilta kuten pitäjäraadeilta ja kyläyhdistyksiltä.

Kaupungin johtamisjärjestelmäuudistuksen vaikutukset demokratia- ja osallisuusasioihin

Lähidemokratiajaoston toimikausi päättyy 31.5.2025. Lähidemokratiajaoston tehtävät siirtyvät hyvinvoinnin edistämisen lautakunnalle 1.6.2025 alkaen.

Vaikutusten arviointi

-

Liitteet

- 4286/2025 Keskustelutilaisuus 280420205 yhteenveto
- 4286/2025 LYT- lausunto osallisuusmalli maaseuturaati 08052025
- 4286/2025 Vammaisneuvosto lausunto osallisuusmalliluonnos 07052025
- 4286/2025 Kysely vastausyhteenveto osallisuusmalli
- 4286/2025 Muistio osallisuusmalli ja maaseuturaatijako alueidenpalaveri 20052025
- 4286/2025 Meidän Kuopio osallisuusmalli lähidemokratiajaosto 27052025